

Debat

Catalunya Campus

Imma Tubella

Rectora de la Universitat Oberta de Catalunya

Posant el focus en l'ensenyament superior i en Catalunya, ¿per què no aparquem la idea de la Universitat de Catalunya? D'alguna manera és la història d'un fracàs -en l'època republicana primer i durant tota la Transició després, ja que és la crònica d'un oblit-, i també ho és avui, ja que molts de nosaltres la vàrem negar abans de néixer. ¿Per què no avancem cap a un Catalunya Campus? Hi ha coses per a les quals no ens cal demanar permís ni esperar que Espanya reformi cap llei. Simplement cal fer-les. Però per fer-les s'hi ha de creure o, si més no, tenir clar que les societats que saben mirar a l'horitzó són les que lideraran el futur.

La filosofia bàsica d'un Catalunya Campus no hauria de ser només l'eficiència en la gestió dels recursos, o l'estalvi per les economies d'escala. Hauria de ser la pràctica de la col·laboració, el convenciment ferm que *nosaltres* representem molt més que *jo* ; que el futur és dels que siguin capaços de col·laborar, paraula fàcil de pronunciar però extremadament difícil de dur a la pràctica amb total transparència.

Col·laborar vol dir enfocar tota la comunitat universitària en un sol objectiu comú: en aquest cas, l'excel·lència i la influència al món. No ens podem enganyar. La majoria de canvis engegats en els sistemes universitaris internacionals no es produeixen pel convenciment dels seus líders que estem en un canvi d'època. Es produeixen

«Amb una agenda comuna, una entitat de coordinació independent i una actitud col·laborativa, les nostres universitats podrien liderar el canvi del s. XXI.»

perquè, agregades i en col·laboració, les universitats d'un país determinat tenen més possibilitats de sortir als rànquings. Jo preferiria que la col·laboració s'originés per convicció, però en tot cas el que és important és comprovar que col·laborar no vol dir abdicar, ni perdre influència en el territori, ni deixar-se menjar per entitats més grans i aparentment més potents. Significa entrar en un concepte de cultura i de societat radicalment diferent d'aquell a què estem acostumats, del que ens ha vist créixer i desenvolupar-nos, però els asseguro que infinitament més interessant.

Com sempre repeteixo, un Catalunya Campus necessitaria una forta dosi de visió a llarg termini: estar disposats a sacrificar el curt termini perquè tenim una visió clara del futur. El president Lincoln, enmig de la guerra civil, prescindia de soldats joves i els donava beques per preparar-los per a després de la guerra a fi de no perdre possibilitats de liderar la societat industrial. Nosaltres més aviat els desanimem tant que l'únic objectiu que tenen és marxar. I marxar és altament positiu. Jo he marxat diverses vegades i he animat els meus fills que ho fessin. Però una cosa és marxar per aprendre, per obrir la ment, i una altra de molt diferent és haver de marxar perquè el teu país no té res per oferir-te... i això és el que ens passa a nosaltres.

Reformar l'ensenyament superior, doncs, no és un problema tècnic, és un problema d'actitud i d'adaptació, adaptació a una nova societat molt diferent de la precedent i amb necessitats quasi oposades. Per trobar una solució a aquesta mena de problemes sovint ens veiem obligats a canviar radicalment el comportament i la manera de fer. Seguir els camins de sempre ens porta a arribar on d'altres ja han arribat i d'on ja tornen.

¿Quines serien per a mi les condicions que ens permetrien assolir un èxit tant col·lectiu com col·laboratiu?

La primera seria, sens dubte, tenir una agenda comuna. En aquests moments no la tenim. Les dotze universitats catalanes no solament mirem en direccions divergents, sinó que tenim greus dificultats per col·laborar. Tenir una agenda en comú requereix que tots compartim la mateixa visió del canvi, una comprensió comuna del

problema i una aproximació conjunta per solucionar-lo.

Una segona condició seria establir una mesura compartida de l'èxit, perquè un acord sobre una agenda compartida és il·lusori sense un acord sobre la manera de mesurar l'èxit de la seva implantació.

Una tercera condició seria establir activitats que es reforcin; no intentant que tots fem el mateix (que és una cosa que acostuma a passar en la programació de graus i màsters), sinó encoratjant cada participant perquè es focalitzi en el tipus d'activitats en què tingui assegurada l'excel·lència i fent-ho de manera que es doni suport a la feina dels altres i hi hagi coordinació.

Per assegurar l'èxit caldria una entitat de coordinació independent que vetlli perquè tots aquests valors es respectin i que al mateix temps assegurui l'autonomia de totes les parts.

Finalment, caldria una comunicació fluida i contínua que enforteixi la confiança entre tots els agents implicats i que creï un relat comú. Segurament hi ha moltes altres coses. Són les que he volgut subratllar en un espai limitat com aquest.

El sistema universitari català és bo, però és lícit que aspiri a ser millor. Potser tenim una bona universitat, però no tenim una bona actitud, la que defineix la manera de ser i d'actuar del segle XXI, repeteixo: saber col·laborar i compartir.

En tot cas, el canvi s'està produint i anirà endavant amb nosaltres o sense nosaltres. O el liderem o ho farà algú altre i hauré perdut novament l'oportunitat.

Doncs a veure si és veritat i deixem de defensar un món que ja no existeix i que no ha funcionat i ens posem a construir-ne un de nou, un món on siguem capaços de ser lliures. És urgent!

Article publicat a:

Ara. Versió digital: http://www.ara.cat/premium/opinio/Catalunya-Campus_0_628137198.html

Ara. Versió impresa, 15/01/2012, pàgina 34.
